

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	23 mei 2016
Agendapunt	9
Voorstelnummer	2016/
Informierend besproken d.d.	20 april 2016
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder M. Blind
Kenmerk	16.014788
Datum B&W-besluit	10 mei 2016
Onderwerp	Voorstel Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

INLEIDING

In het coalitieakkoord wordt gestreefd naar tevredenheid van de inwoners van Olst-Wijhe over de openbare ruimte (een voldoende). Een belangrijk middel om dit te bereiken is het IBOR-beleid (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Tal van andere gemeenten hebben hier goede ervaringen mee opgedaan. Het IBOR-beleid geeft u inzicht in de samenhang van kwaliteit en financiën van het onderhouden van de openbare ruimte.

Tot op heden is er niet integraal gekeken naar de openbare ruimte. Er was geen samenhang tussen de beheer categorieën en structuurgebieden. In dezelfde structuurgebieden kon de kwaliteit vanuit de verschillende disciplines (groen, wegen, reiniging, meubilair, etc.) verschillen door gebrek aan samenhang. Het IBOR-beleid brengt samenhang in dit beleid en zorgt ervoor dat in herkenbare structuurgebieden (bijvoorbeeld centrum of woonwijk) zoveel mogelijk naar eenzelfde beeld gestreefd wordt. Dit geeft de inwoners van Olst-Wijhe helderheid over wat zij van de gemeente mogen verwachten. Deze integrale aanpak per gebied is nodig. De nieuwe IBOR-methodiek vraagt om een integrale werk- en denkwijze.

In uw raad is gesproken over de landelijke enquête 'Waarstaatjegemeente.nl'. Hieruit kwam naar voren dat de gemeente Olst-Wijhe laag scoort. De resultaten voor de openbare ruimte van 'Waar staat je gemeente' waren de volgende:

Staat openbare ruimte

Staat van de openbare ruimte 2014 - Olst-Wijhe			
	Olst-Wijhe	niet stedelijk	<25.000 inwoners
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	41	56	58
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	59	63	64
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	79	81	81
De buurt is schoon (+)	63	72	69

Uit deze cijfers blijkt dat Olst-Wijhe duidelijk lager scoort dan de landelijke gemiddelden. Een goed moment om na enkele jaren nu meer aandacht te geven aan het fysieke domein.

BEOOGD RESULTAAT

Het IBOR-beleid zorgt voor een beleidskader over de volle breedte van het beheer openbare ruimte, waarin helderheid wordt verschaft over de samenhang tussen kwaliteit en beschikbare financiën. Het is een generiek beleidsstuk, dat een doorsnede schetst van de totale kwaliteit van de openbare ruimte. Dit neemt niet weg dat op incidenten (straat of buurt) tijdelijk een ander beeld kan bestaan.

KADER

In de 'Beleids- en financiële begroting 2015 -2018' is uitspraak gedaan over de kwaliteit in de openbare ruimte. Dit is als volgt te vertalen:

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Meubilair	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Reiniging	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Kunstwerken	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag

fig. 1, huidig beleid

Binnen het IBOR-project is een kwaliteitsscan van de huidige kwaliteit uitgevoerd, dit levert het volgende beeld op:

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Basis	Basis	Basis	Zeer laag
Meubilair	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Basis
Reiniging	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Onkruid op verhardingen	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Laag
Kunstwerken	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog

fig. 2, huidige gemeten kwaliteit

Het gemeten niveau in de kwaliteitsscan wijkt op een behoorlijk aantal onderdelen af van het afgesproken kwaliteitsniveau uit de 'Beleids- en financiële begroting 2015-2018'. De huidige kwaliteit is voor een aantal aspecten hoog, terwijl deze op basis van het bestaande beleid basis of laag zouden moeten zijn. Deels is dit toe te wijzen aan de mentaliteit, de inwoners van Olst-Wijhe zorgen ervoor dat de openbare ruimte maar weinig wordt vervuild. Dit geldt tevens voor het meubilair en de kunstwerken voor aspecten als graffiti, bestickering en vervuiling. Deze onderdelen scoren hoog tegen relatief lage kosten.

Daarnaast geldt echter dat de gemiddelde kwaliteit van de objecten in de buitenruimte ten opzichte van de schouw van 2010 minder is geworden. Ten opzichte van dat jaar is een dalende lijn in de kwaliteit van de openbare ruimte ingezet. Specifiek voor twee beheergroepen geldt dat deze feitelijk door de ondergrens heen zijn geschoten. Het gaat om de volgende aspecten:

- Onkruid op verharding;
- Beheer van bermen en sloten.

Met name bij de bermen en sloten gaat dit om een groot areaal, waardoor hiermee veel geld is gemoeid. De oorzaak van de zeer lage kwaliteit moet vooral worden gezocht in keuzes die in het verleden zijn gemaakt. De budgetten voor groen, sloten en bermen zijn vanaf 2010 lager geworden. Juist bij groen, sloten en bermen worden de effecten van bezuinigingen pas na een aantal jaren duidelijk. Dat moment is nu echter duidelijk bereikt.

Voor het groen is daarnaast binnen het contract met Sallcon geconstateerd dat de kwaliteit nog juist wordt gehaald, maar dat dit niet gebeurt tegen marktconforme bedragen. Dat een contract met Sallcon ook andere doelen dient dan alleen het onderhoud groen is evident. De kosten hiervan komen echter volledig ten laste van beheer en onderhoud groen, waardoor andere activiteiten in dit kader onder druk komen te staan.

ARGUMENTEN

De openbare ruimte is een terrein waar veel belangen in samenkomen. Enkele zijn: leefbaarheid, ontmoeting, participatie, arbeidsmobiliteit, etc.

Om vast te kunnen houden aan het huidig vastgesteld kwaliteitsniveau, zie figuur 1, is jaarlijks €122.000,-- extra nodig bovenop het huidig beschikbaar budget. Dit niveau, voor de meeste structuurgebieden laag, is de bodem. Na niveau laag heeft onderhoud geen zin meer. Dit leidt tot een te lage beeldkwaliteit, kapitaalvernietiging en ontevreden inwoners.

Op basis van Waarstaatjegemeente.nl, doen wat minimaal nodig is en het voorkomen van verdere teruggang van de kwaliteit van de openbare ruimte stellen wij voor om te gaan werken vanuit het volgende scenario, "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016". Dat wordt daarmee het nieuwe afgesproken niveau. Net als nu kan de daadwerkelijke beeldkwaliteit overigens positief afwijken door de mentaliteit van de inwoners.

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Wegen en water	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Meubilair	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Reiniging	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Technische installatie	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Kunstwerken	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis

fig. 3, voldoende scenario

Hierbij streven wij naar een uniforme kwaliteit in de diverse structuurgebieden en een voldoende voor de openbare ruimte in Waarstaatjegemeente.nl. De kosten van het "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016" liggen € 287.000,- hoger dan de beschikbare middelen in de huidige begroting. In dit "voldoende scenario" doen wij wat nodig is.

Op termijn streven we naar het volgende gewenste scenario, het "Punt op de horizon scenario Olst-Wijhe".

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Wegen en water	Basis	Basis	Basis	Laag	Basis
Meubilair	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Reiniging	Hoog	Laag	Laag	Laag	Laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Kunstwerken	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis

fig. 4, punt op de horizon scenario

De kosten van het "punt aan de horizon scenario Olst-Wijhe" liggen € 436.000,- hoger dan de beschikbare middelen in de huidige begroting. Om die reden kiezen we vooralsnog voor het "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016". Als er echter kansen zijn wordt er gewerkt richting het "Punt op de horizon scenario Olst-Wijhe".

Met de geschetste verschillen in kwaliteit, beschikbare financiën en ambities zoals deze zijn vastgelegd in het IBOR plan ligt een forse opgave voor om het plan binnen de organisatie geïmplementeerd te krijgen. Er liggen nog mogelijkheden om tot een kostenbesparing te kunnen komen. Deze dienen echter nog nader te worden uitgewerkt.

Hierin wordt gekeken naar:

- Burgerparticipatie;
- Devaluatie wegen buitengebied
- Bedrijfsvoering (relatie Sallcon, buitendienst en sociale zaken)
- Scenario's bermen en sloten
- Aanleg gras-beton-stroken of alternatieven

Deze punten worden door ons na de zomer bekeken. Mogelijke kostenbesparingen worden ingezet om de kwaliteit van de openbare ruimte verder te verbeteren, en toe te werken naar het "Punt op de horizon scenario Olst-Wijhe".

Waarstaatjegemeente.nl blijft onze thermometer in de samenleving. Waarstaatjegemeente.nl doet zijn onderzoeken iedere twee jaar. We blijven meten, met nog meer aandacht. Ook blijven we periodiek een kwaliteitsscan uitvoeren.

In het IBOR beleidsplan is het inlopen van achterstanden in het onderhoud aan bermen en sloten meegenomen. Veel bermen zijn te hoog en sloten zijn begroeid geraakt en dicht geslibd. Inschattingen leren dat bij volledige uitvoering door de gemeente Olst-Wijhe de kosten kunnen oplopen tot € 900.000. Door met LTO en individuele agrariërs de samenwerking te zoeken kunnen kosten beperkt worden. Dit moet nader verkend worden. Om te kunnen starten wordt daarom nu €350.000,- gevraagd. Uit de samenleving en van de Plaatselijke Belangen komen regelmatig vragen of er in het buitengebied meer gebruik gemaakt kan worden van grasbetonstenen om onze bermen te verstevigen. Het gaat om circa 26 km grasbeton langs wegen in het buitengebied. De eenmalige aanleg van grasbetonstenen kost ca € 840.000,-. Voorgesteld wordt om dit in vier jaarschijven van € 210.000,- op te nemen.

Op basis van het door ons college op 10 mei 2016 vastgestelde IBOR beleidsplan wordt voorgesteld om:

- Kennis te nemen van het IBOR beleidsplan.
- De ambitieniveaus behorende bij de Beheercategorieën en structuurgebieden vast te stellen, conform het hierboven weergegeven "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016".
- De volgende bedragen te betrekken bij de afwegingen in de Kadernota 2017-2020:
  - € 287.000,- structureel voor IBOR beleid;
  - € 350.000,- incidenteel 2017 voor bermen en sloten;
  - € 210.000,- 4 keer incidenteel voor grasbeton-stenen, een optie is om dit in te laten gaan vanaf 2018 vanuit financiële overwegingen.

DRAAGVLAK

Uw raad heeft op 20 april jl. kennis gemaakt met IBOR en gewerkt met het 'knoppenspel'. In 2016 wordt met de plaatselijke belangen gesproken over het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zal tevens ruimte zijn om met de verschillende belangengroepen te spreken over dit onderwerp. Hierdoor ontstaat maatschappelijk draagvlak voor het beheer van de openbare ruimte.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het IBOR beleid heeft bovengenoemde financiële consequenties. De genoemde bedragen kennen, gezien de totale tekorten, geen dekking in de begroting en worden via de kadernota aangeboden.

AANPAK/UITVOERING

Uit het IBOR-plan volgen de volgende acties:

- Voor alle beheeronderdelen moet gestuurd worden op het afgesproken niveau, namelijk het "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016".
- Jaarlijkse rapportages met behulp van de IBOR of het gewenste onderhoudsniveau gehaald is binnen de beschikbare middelen.
- De begroting wordt aangepast op de herkenbare IBOR beheercategorieën.
- Indien kostenbesparingen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld via burgerparticipatie, dan komt de winst voorlopig ten goede aan de leefomgeving, om daarmee toe te werken naar het "Punt op de horizon scenario".

VOORSTEL

1. Kennis te nemen van het IBOR beleidsplan.
2. Het "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016" vast te stellen.
3. Het hiervoor benodigde financiële kader te betrekken bij de Kadernota 2017-2020.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de secretaris   de burgemeester

drs. D.L.W. (Dries) Zielhuis   A.G.J. (Ton) Strien

Informatie in te winnen bij:
Tom van Leeuwe
Doorkiesnummer: 0570-568033

Nr.	2015/
Onderwerp	Besluit Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 10 mei 2016, nr. 2015/ ;

gelet op het bepaalde in artikel 147, lid 1, juncto artikel 108, lid 1, van de Gemeentewet;

besluit:

1. kennis te nemen van het IBOR beleidsplan;
2. het “voldoende scenario Olst-Wijhe 2016” vast te stellen;
3. het hiervoor benodigde financiële kader te betrekken bij de Kadernota 2017-2020.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d.

De raad voornoemd,

de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien